

Geboortezorg: Positieve ervaringen met digitale inzage

In de geboortezorg is digitale inzage in het dossier al langere tijd mogelijk. Meerdere verloskundigenpraktijken in de regio Rijnmond bieden het ook al langer aan. Sinds 1 juli is dit wettelijk verplicht en moeten alle zorgverleners aan de slag. ZorgImpuls heeft aan een groep studenten geneeskunde van het Erasmus MC gevraagd onderzoek te doen naar de ervaringen met digitale inzage in het geboortezorgdossier, zowel die van de zwangere vrouwen als die van de verloskundigen. Het onderzoek leidt tot leerzame inzichten.

Het recht op inzage in het dossier is een al langer bestaand recht van elke cliënt en in het kader van de steeds verder digitaliserende zorg is aan dit recht ook digitale dossierinzage toegevoegd. Wat vinden cliënten, in dit geval zwangeren, van digitale dossierinzage? En hoe kijken verloskundigen er tegenaan? Zes geneeskundestudenten onderzochten hun verwachtingen en ervaringen.

Wat leren we van het onderzoek?

- ✓ Digitale inzage in het dossier is gewenst door cliënten.
- ✓ Het oordeel over digitale inzage in het dossier is positiever mét gebruikerservaring.
- ✓ Zwangeren vinden het fijn dat alle informatie direct beschikbaar is en om aan afspraken herinnerd te worden.
- ✓ Verloskundigen zien vooral als voordeel dat afspraken minder vaak vergeten worden en dat de zwangere meer betrokken is.
- ✓ Nadelen betreffen onder andere verkeerde interpretatie van gegevens en beperking van dossiervoering.

Wettelijk recht op inzage

Sinds 1 juli 2020 is de Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg (Wvpz) volledig van kracht. Dit betekent onder andere dat patiënten kosteloos recht hebben op digitale inzage in het medisch dossier, alsook een digitaal afschrift hiervan. Meer informatie over de wet vindt u [hier](#).

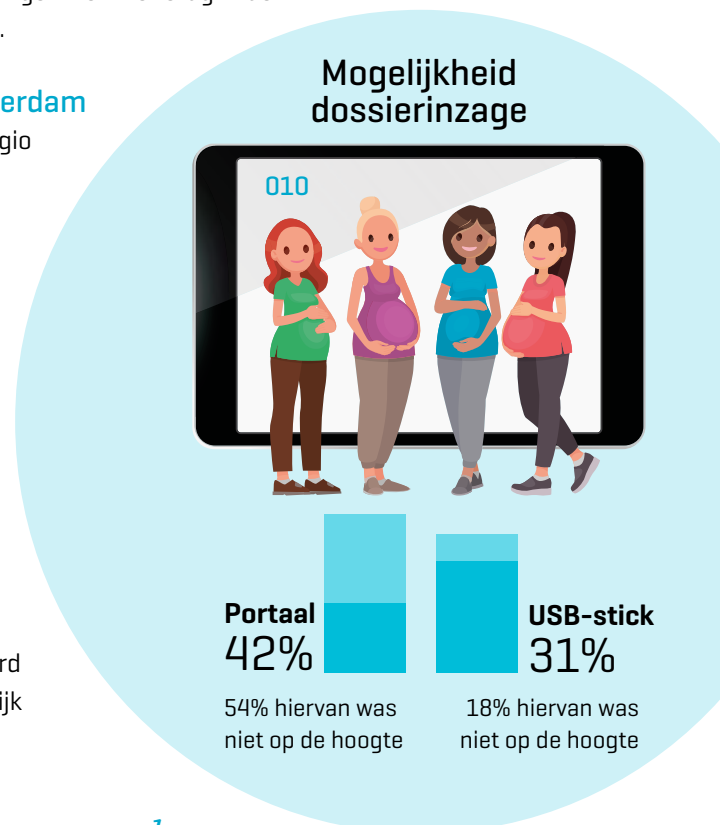
Verwachtingen: literatuuronderzoek

Het onderzoek naar de ervaren voor- en nadelen van digitale dossierinzage vond plaats in de periode van december 2019 tot en met maart 2020. Het begon met literatuuronderzoek. Daaruit blijkt dat de verwachtingen van gebruikers [artsen en cliënten] verschillen. Artsen zijn meer geneigd om problemen te verwachten bij digitale inzage¹. Zij vrezen onder andere meer bezorgdheid bij patiënten, een verhoogde werkdruk en een verandering in de manier van dossiervoering^{2,3}. Cliënten geven aan digitale inzage fijn te vinden, ondanks dat zij enkele negatieve verwachtingen hebben zoals niet begrijpen van wat er in het dossier staat en onnodig bezorgd raken⁴. Zij verwachten vooral meer grip te krijgen op de eigen gezondheid en een beter te kunnen communiceren met de arts^{5,6}. Deze verwachtingen zien we terug in de resultaten van het in Rotterdam uitgevoerde onderzoek.

Perspectieven van zwangeren in de regio Rotterdam

De onderzoekers hebben 36 zwangere vrouwen in de regio Rijnmond gevraagd een vragenlijst in te vullen over hun ervaringen met digitale dossierinzage en de door hen ervaren voor- en nadelen. Zij kwamen uit verschillende wijken en hadden een verschillend opleidingsniveau.

Voor een deel van de vrouwen was digitale dossierinzage al mogelijk; 42% kon dit doen via een portaal en 31% via een USB-stick met informatie. Opvallend is dat van de vrouwen die digitale inzage hadden via een portaal, 54% niet op de hoogte was van deze mogelijkheid. In het geval van inzage met een USB-stick, was 82% hiervan op de hoogte. Deze laatste groep opende de bestanden ook altijd daadwerkelijk. Cliënten worden op verschillende manieren geïnformeerd over de mogelijkheid tot digitale inzage, veelal persoonlijk door de verloskundige.

“Je ziet dat de behoefte groot is en dat mensen het prettig vinden. De één vindt de afspraakherinnering heel handig, de ander vindt het leuk om ook echofoto’s te kunnen zien in het dossier.”

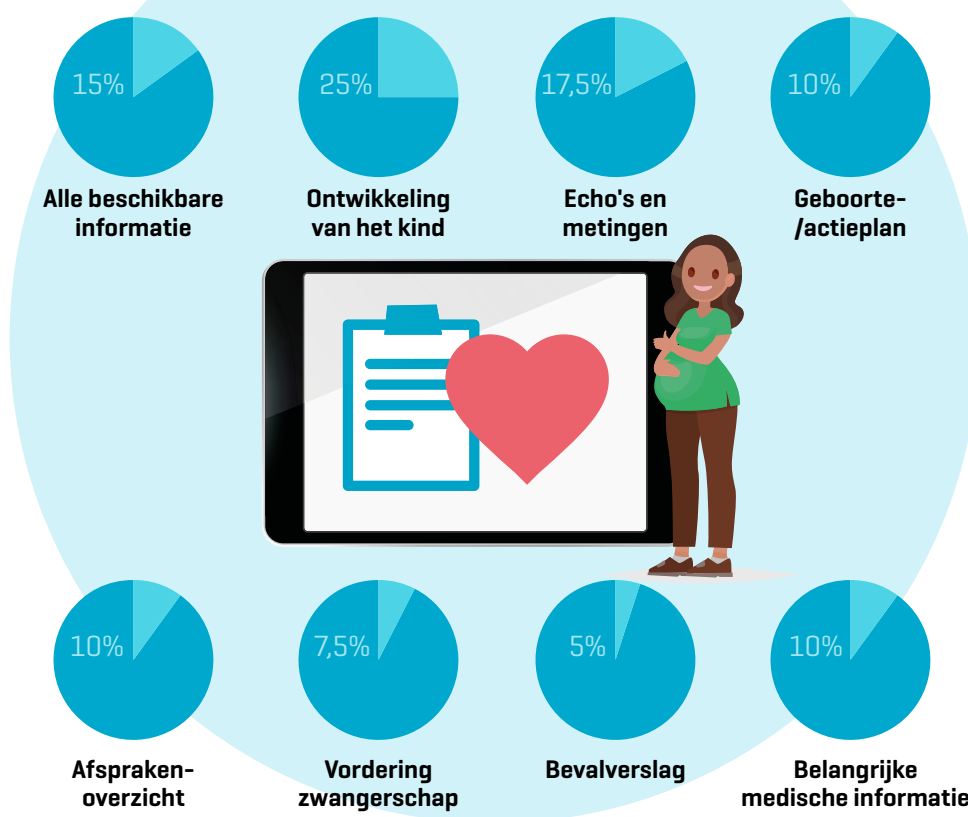
Verloskundige

De redenen om het dossier te bekijken waren divers, van het teruglezen van informatie tot het op de hoogte blijven van de gezondheid van moeder en kind. Alle zwangeren die geen toegang hadden tot digitale dossierinzage, gaven aan hierin wel geïnteresseerd te zijn.

“Het is fijn om alle informatie altijd bij de hand te hebben en te kunnen inzien wanneer ik dat fijn vind. Ik vergeet wel ‘s wat er allemaal gezegd is tijdens een echo, en zo kan ik alles thuis nogmaals nalezen.”

Zwangere

Wat vinden cliënten belangrijk om te zien in het digitale geboortezorgdossier

De zwangeren waren overwegend positief over digitale inzage in het dossier, 78% gaf aan geen nadelen te zien. Zij vinden het fijn om alle informatie overzichtelijk bij elkaar te hebben en altijd in te kunnen zien. In het geval van het portaal werd ook opgemerkt dat afspraken minder snel vergeten worden. Als nadelen werden benoemd dat ook persoonlijke informatie digitaal staat en dat de informatie in het geval van een USB-stick niet altijd beschikbaar is.

“Super handig dit ik al m’n informatie mee kreeg naar huis, maar zo’n USB-stick vergeet je nog wel eens. Als ik ‘m vergeet heb ik niet alle informatie bij me om in te kunnen zien.”

Zwangere

Perspectieven van verloskundigen in de regio Rotterdam

Vier verloskundigen gaven in diepte-interviews inzicht in hun ervaringen en perspectieven rondom digitale dossierinzage. Drie van hen boden al digitale inzage aan. Zij oordeelden positief over de invoering van het digitale geboortezorgdossier.

“Het hoort gewoon bij deze tijd, dus ik vind wel dat we als praktijk digitale inzage moeten kunnen bieden. Het gaat om de mogelijkheid, het is niet verplicht om ook te gebruiken als zwangere.”

Verloskundige

Het voordeel dat de verloskundigen het meeste noemden, is dat er minder afspraken worden vergeten. Ook ervaren ze dat cliënten méér betrokken zijn en dat ze een betere vertrouwensband opbouwen met de cliënt. Een ervaren nadeel is dat informatie soms verkeerd geïnterpreteerd wordt. Het is dan belangrijk dit met de cliënt te bespreken, zodat eventueel foutieve of onduidelijke informatie in het dossier gecorrigeerd kan worden.

“Ik denk dat het goed is dat een zwangere kan zien wat ik opschrijf, als ik dan een keer iets verkeerd interpreteer van wat gezegd wordt, kan ik dat gemakkelijk aanpassen in het dossier. Het zorgt zo voor een beter en ‘schoner’ dossier”.

Verloskundige

De verloskundige zónder ervaring met digitale inzage in het dossier bleek vooral nadelen te zien aan de invoering ervan⁴. Ook in de literatuur wordt dit beschreven. Maar ná invoering van de digitale inzage worden minder nadelen ervaren dan van tevoren verwacht. Er is met andere woorden een extra drempel om te beginnen met digitale inzage, terwijl de uitvoering ervan vaak meevalt en vaak positieve kanten heeft.

Wat kunnen andere zorgverleners hiervan leren?

De literatuur en de praktijk laten ons zien dat in deze tijd digitale dossierinzage een regulier onderdeel hoort te zijn van de zorg. Waar de cliënt al recht had op inzage in het dossier, heeft zij dat nu ook in op een digitale manier. De behoefte om thuis eigen medische gegevens in te zien wordt terug gezien in de praktijk. Men vindt het nuttig om altijd een overzicht te hebben van hoe het gaat en toepassingen als afspraakherinnering blijken voor de praktijk heel handig te zijn. De digitale dossierinzage creëert transparantie en betrokkenheid, wat de vertrouwensband tussen cliënt en zorgverlener ten goede komt.

Er zijn ook aandachtspunten. Zo is het belangrijk dat zorgverleners zich bewust zijn van wat ze opschrijven. De cliënt leest immers mee. In eerste instantie kan dit voelen als een belemmering in dossiervoering, later blijkt echter dat het vooral zorgt voor een betere vertrouwensband. Bovendien kan de cliënt zo ook thuis makkelijker met zorg en gezondheid bezig zijn. Een verloskundige tipt om een keer zelf te bekijken wat de cliënt kan zien. Op manier raak je daar vertrouwd mee en kun je eventuele vragen over het systeem beantwoorden.

Kortom, digitaal je dossier bekijken als zwangere gaat niet vanzelf. cliënten moeten gewezen worden op de mogelijkheid zodat ze er ook echt gebruik van gaan maken. Als ze dat eenmaal doen, worden vaak voordelen gezien.

Het onderzoek is uitgevoerd door Sanne van de Vondervoort, Thomas Rops, Myrrhe Venema, Meryem Gegici, Eline Hoex en Cynthia van Eijk. Vanuit ZorgImpuls is begeleiding geboden bij uitvoering van het onderzoek.

Bovenstaand artikel is geschreven op basis van de onderzoeksresultaten van de zes geneeskundestudenten. Het onderzoek betrof een project van de universiteit en betreft geen wetenschappelijk onderzoek. Interesse in het hele onderzoeksrapport? Neem dan contact op met Tanja Swinkels, adviseur ZorgImpuls.

Auteur: Tanja Swinkels
Co-auteur: Kirti Doekhie

Referenties

1. Ross S.E., Todd J., Moore, L.A., Beauty B.L., Wittevrongel, L., & Lin, C.T. Expectations of patients and physicians regarding patient-accessible medical records. *Journey of Medical Interner Research* [2005]
2. Prey J.E., Restaino, S., Vawdrey Dk.k. Providing hospital patients with access to their medical records. *AMIA Annual Symposium Proceedings* [2014]
3. Bell, Sk.K., Mejilla, R., Anselmo, M., Darer, J.D., Emore J.G., Leveille, S., et al. When doctors share visit notes with patients: a study of patient and doctor perceptions of documentation errors, safety opportunities and the patient-doctor relationship. *BMJ Quality & Safety* [2017].
4. Delvanco, T., Walker, J., Bell S.K., Darer, J.D., Elmore J.G., Farag, N., et al. Inviting patients to read doctors' notes: a quasi-experimental study and a look ahead. *Annals of Internal Medicine* [2012]
5. Mold F., de Lusignan, S., Sheikj, A., Majeed, A., Wyatt, J.C., Quinn, T., et al. Patient's digitale access to their elektronisch health records and linked digitale services: a systematic review in primary care. *British Journal of General Practice* [2015]
6. De Lusignan, S., Mold F., Sheikh, A., Majeed, A., Wyatt, J.C. Quinn T., et al. Patients' digitale access to their electronics health records and linked digitale services: a systematic interpretative review. *BMJ Open* [2014]